

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS ĮSTATYMO 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-19-1151(2), TAIS 19-8503(2); TAP-19-1152(2), TAIS 19-4157(3))
2019-07-30 Nr. NV-2227

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas – suteikti teisę Valstybinės darbo inspekcijos (VDI) inspektoriams atlikti kontrolinius pirkimus.

Dabartinė situacija:

VDI kompetencijai priskiriama nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, darbuotojų saugos ir sveikatos, norminių darbo teisės aktų pažeidimų prevencija ir Darbo kodekso bei kitų darbuotojų saugą, sveikatą, darbo santykius reguliuojančių įstatymų, kitų norminių teisės aktų kontrolė įmonėse, įstaigose, organizacijose.

VDI per 2018 m. atliko 7374 nelegalaus ir nedeklaruoto darbo bei vykdomos neregistruotos savarankiškos veiklos patikrinimus: patikrinti 6534 subjektai ir nustatyti 2125 nelegaliai (neteisėtai) dirbę asmenys.

VDI inspektoriai, vykdydami neplaninį patikrinimą, apie jį turi pranešti, prisistatydami darbdaviui pateikti tarnybinį pažymėjimą (valstybės tarnautojo pažymėjimą), įgaliojimą ir patvirtinto sprendimo (pavedimo) atlikti šį patikrinimą kopiją, paaiškinti atvykimo tikslus ir aptarti tikrinimo eigą. Vykdam patikrinimus, kai leidžiama ūkio subjektui iš anksto susipažinti su informacija dėl kokių priežasčių šis patikrinimas atliekamas, yra sudėtinga nustatyti galimus pažeidimus ir rinkti įrodymus. Teisė VDI inspektoriams vykdyti kontrolinius pirkimus, kurių metu apie inspektavimą nepranešama, nėra numatyta.

Projekto esmė, nauda. Siūloma:

- Nustatyti VDI inspektoriams teisę Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka atlikti kontrolinius pirkimus, kurių tikslas – nustatyti nelegalų, nedeklaruotą darbą ar nedeklaruotą savarankišką veiklą.
- Nustatyti, kad atliekant kontrolinius pirkimus, darbdaviui ar asmeniui, kuris galimai vykdo nedeklaruotą savarankišką veiklą, nepateikiama sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopija, valstybės tarnautojo pažymėjimas bei įgaliojimas ir apie inspektavimą darbdaviui, darbuotojų atstovams nepranešama.

Įstatymo įsigaliojimo data – 2020-05-01. Papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Priimtos įstatymo nuostatos padės mažinti šešėlinės ekonomikos mastą ir dėl nelegalaus arba nedeklaruoto darbo ar nedeklaruotos savarankiškos veiklos patiriamus valstybės biudžeto pajamų netekimus, skatins sąžiningą ir skaidrų verslą.

Projektas parengtas vykdam Vyriausybės kanceliarijoje 2019-02-12 vykusio pasitarimo dėl šešėlio paslaugų sektoriuje protokolą Nr. LV-55, kuriuo SADM, VDI pavesta parengti ir iki 2019-04-01 pateikti VDI įstatymo pakeitimų projektą, numatantį leidimą VDI inspektoriams atlikti kontrolinius pirkimus.

Derinimas: Projektas svarstytas 2019-07-23 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai – Projektas atitinka Vyriausybės programoje (203, 212, 213, 220 p.) nustatytus siekius didinti mokesčių sistemos skaidrumą ir įgyvendinti mokesčių politikos skaidrinimo priemones, didinti paskatas teisėtai dirbti ir mokėti visus mokesčius, išskaidrinant su darbuotojo socialiniu draudimu susijusias prievoles, griežtinti šešėlyje veikiančio verslo atsakomybę, padidinti priežiūrą atliekančių valstybės institucijų kompetenciją ir nešališkumą.

Dalykinio vertinimo išvada.

Projektą siūlome svarstyti **Vyriausybės posėdžio A dalyje**.